

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 63 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪੰਡਿਤ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਗਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਨੇ ਸਦੀਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਖ ਦਿਆਲ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਸੁਖ ਦਿਆਲ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਦੋ ਵਾਰਸ ਜੋ ਦੋ ਪੋਤਰੇ ਪੋਹਲੇ ਅਤੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੋਹਫ਼ਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਨਿਯਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਸੁਖ ਦਿਆਲ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਪਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ।

ਮਹਾਸਭਾ

ਬਿਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮੁਖਰਜੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ.ਜੇ., ਟੀ.ਐਲ. ਵੈਂਕਟਰਮਾ ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਸਈਅਦ ਜਾਫਰ ਇਮਾਮ, ਜੇ.ਜੇ. ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਤਿਆਵਾਦੀ।-ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜ।--ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 62 ।

ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਐਕਟ (1951 ਦਾ XLIII) ਸੈਕਸ਼ਨ 36-ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ-ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V) - ਧਾਰਾ 195, 476 ਅਤੇ 476-ਬੀ - ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲੋਕ ਐਕਟ, ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੌਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਖੋਸਲਾ, ਜੇ.

1955

24,
ਨਵੰਬਰ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਝੂਠਾ ਹੋਣਾ— ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦਾ ਐਕਟ XLV) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 181, 182, ਅਤੇ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। — ਆਰਡਰ, ਕੀ ਅਪੀਲਯੋਗ-ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗ-ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ—ਕੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਵਾਸੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 36(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਚਰਿੱਤਰ ਪੱਖੋਂ ਨਿਆਇਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ "ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ" ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕੰਮ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਅਤੇ 90 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਐਡਹਾਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਅਤੇ 195(1)(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1)(ਏ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 193 ਇਸ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਧਾਰਾ 476 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਧਾਰਾ 476 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਧਾਰਾ 476 ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦੇਣਾ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਅਨੁਮਾਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ. ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ।

(ਸਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 10 ਜੂਨ, 1953 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 7 ਜਨਵਰੀ, 1953 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ, 1953 ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 86 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ, 1952 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ, 355 ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ)।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ: ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਐਨ.ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ (ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ. ਵੀਰ ਸੇਨ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਨਰਾਇਣ ਵਕੀਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ)।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ: ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਪੀ ਜੀ ਗੋਖਲੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਨਿਰਣਾ

ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਵੈਕਟਾਰਮਾ ਅੱਯਾਰ ਜੇ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਿਛਲੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਨਾਲ ਰਾਖਵੇਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ (XLIII of 1951) ਦੀ ਧਾਰਾ 33(3) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇੱਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸੀਟ ਭਰਨ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸੀਟ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਟ ਇੰਨੀ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ 1 ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਖੇਤਰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ"। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 6 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਲਾਨ।

ਪਰਵੀਸੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੁੰ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਨੁਸੂਚੀ ॥ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦਾ ਫਾਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। 5 ਨਵੰਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ:-

ਸ਼੍ਰੀ
ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ
ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

"ਮੈਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ/ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"।

ਬਾਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ "ਸੰਵਿਧਾਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਆਰਡਰ. 1950" ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਥਮ-ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ, ਜੋ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਜੈ ਰਾਮ ਸਰੂਪ, ਚਮਾਰ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ। ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਮੀਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਰਾਖਵੇਂ ਹਲਕੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਪੋਲਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ 6 ਮਾਰਚ, 1952 ਨੂੰ, ਉਸਨੂੰ ਵਿਧੀਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

27 ਅਗਸਤ, 1952 ਨੂੰ, ਜੈ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਅਤੇ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ

ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਬਾਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝੂਠਾ ਸੀ, ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ "ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ "ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ" ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਮੈਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਬਾਲਮੀਕੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਹਾਂ।"

ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਪਰੈਸਡ ਕਲਾਸ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਥੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕਰਤਾ ਖਾਲਿਕ ਸਦੀਗ ਨਾਮ ਦਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ 1938 ਵਿੱਚ ਸੁਧੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਿਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਜਿਲ੍ਹਾ ਵਿੱਚ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਦੋ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਤਨੀਆਂ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ, ਜੈ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 10 ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। 17 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸੀ, ਅਤੇ 29 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆਬ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 181, 182 ਅਤੇ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। , ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ।

ਅਦਾਲਤ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ
ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਮੰਨਦਿਆਂ, ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਿਪਟਾਰਾ। ਮਾਮਲਾ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਅਧੂਰਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਿਆ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 17 ਸਤੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 195, 476 ਅਤੇ 476-ਬੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 195(1) (ਏ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਪੇਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 172 ਤੋਂ 183 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਸਬੰਧਤ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1)(ਬੀ) ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅਯਾਰ ਜੇ.

ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਵਿੱਚ। ਸੈਕਸ਼ਨ 476 ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਅਤੇ 195(1)(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 195(1)(ਏ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 476-ਬੀ ਧਾਰਾ 476 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਅਤੇ 195(1)(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1)(ਏ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਹੁਣ, 17 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 181, 182 ਅਤੇ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 181 ਅਤੇ 182 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਧਾਰਾ 195(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 193 ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਾ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਝੂਠੇ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ। ਜੇਕਰ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਦੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਚਨਬੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 193 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ), ਅਤੇ ਧਾਰਾ 476 ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 476-ਬੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਬਿੰਦੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਸਲ ਖਰੜੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਅਤੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਪੰਜਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਟੀਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਤਭੇਦ ਹਨ," ਪੰਨਾ 30. ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਨਾਂ-ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕੀਏ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਣਾ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਸੈਂਕੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਸ਼ੈਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਫੈਡਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ ਐਲ.ਸੀ., ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫਸਵੇਂ। ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੀ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ, ਬਹਿਸ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ।

(1) (1931) ਏ.ਸੀ. 275, 296

ਸ਼੍ਰੀ
ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ
ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੀ ਵਿਡ ਸ਼ੈਲ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਡਰਲ ਕਮਿਸ਼ਨ (1), ਆਰ. ਬਨਾਮ ਲੰਡਨ ਕਾਉਂਟੀ ਕੌਂਸਲ (2), ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਵਿਲਸਨ (3), ਹੁਡਾਰਟ ਪਾਰਕਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੂਰਹੈੱਡ (4), ਅਤੇ ਰੋਲਾ ਕੋ, ਬਨਾਮ ਕਾਮਨਵੈਲਥ (5)। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਾਰਤ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ (6) ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੁਆਸੀ-ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ।

ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 36 ਹੈ। ਧਾਰਾ 36(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਚਰਿੱਤਰ ਪੱਖੋਂ ਨਿਆਇਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਕੋਲ ਆਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

- (1) [1931] ਏ.ਸੀ. 275, 296
- (2) [1931] 2 ਕੇ.ਬੀ. 215
- (3) [1937] 2 ਕੇ.ਬੀ. 309
- (4) [1908] 8 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 330
- (5) [1944] 69 ਸੀ.ਐਲ.ਆਰ. 185
- (6) [1950] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 459

ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ "ਅਜਿਹੀ ਸੰਖੇਪ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ"। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਖੁਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 90 ਅਤੇ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 36 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਐਡਹਾਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 36 ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1)(ਬੀ) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 193, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮਾਨਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ— ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰੋ।

ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.

193 ਦੀ ਧਾਰਾ 476 ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਸੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ, ਇਸ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 181 ਅਤੇ 182 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 195 (1) (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 476 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। – ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 476 ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (1), ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਨਾਨਕ ਚੰਦ (2), ਹਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ (3) ਅਤੇ ਚੰਨੂ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰੇਕਸ (4)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 195(1) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 181 ਅਤੇ 182 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਕਿ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 476 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਅਯੋਗ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਯੋਗ ਧਾਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 17 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1933 ਲਾਹ. 884

(2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1943 ਲਾਹ. 208

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1947 ਸਾਰੇ. 139

(4)[1950] 51 ਸੀ.ਆਰ. ਐਲ.ਜੇ. 199

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਗਲਤਫਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਬਾਲਮੀਕੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਜਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਾਲਮੀਕੀ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖੁਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਾਲਮੀਕੀ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਿ ਉਹ ਬਾਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਝੂਠਾ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 17 ਸਤੰਬਰ, 1952 ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਸੀ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਨੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰ ਸਕੀਏ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਧਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2970 ਐਚ.ਸੀ.-600 8-5-56 ਸੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਸ. ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਪਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)

ਸ੍ਰੀ
ਵਿਰਿੰਦਰ
ਕੁਮਾਰ
ਸਤਿਆਵਾਦੀ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

ਵੈਕਟਾਰਮਾ
ਅੱਯਾਰ ਜੇ.